

Tabell F-k

Kriteriedata. Kommunane.

Tabell F-k viser kriteriedata som ligg til grunn for berekninga av indeksverdiane i tabell E-k.

I Vestfold blir kommunane 0706 Sandefjord, 0719 Andebu og 0720 Stokke slått saman til 0710 Sandefjord frå og med 1.1.2017. I tillegg blir det gjennomført ein justering av grensa mellom 0704 Tønsberg og 0710 Sandefjord kommunar, også med verknad frå og med 1.1.2017. Det er tatt høgde for samanslåinga og grensejusteringa i kriteriedata til inntektssystemet i 2017.

Kolonne 1 – Innbyggjartal per 1. januar 2016

Statistikk frå Statistisk sentralbyrå (SSB), utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 2 – Innbyggjartal per 1. juli 2016

Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Innbyggjartala per 1. juli 2016 avvik litt frå dei offisielle innbyggjartala for andre kvartal som er publisert på heimesida til Statistisk sentralbyrå. Årsaka til avviket er at innbyggjartala i kriteriedata inneheld korreksjonar gjennomført etter 1. juli og inkluderer dimed etterregistreringar av flytting, fødsjar og dødsfall. Innbyggjartala i kriteriedata viser ei meir korrekt framstilling av befolkninga per 1. juli 2016 enn tala som er publisert av Statistisk sentralbyrå.

Kolonne 3 – 10 – Innbyggjartal fordelt på aldersgrupper per 1. juli 2016

Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 11 – Strukturkriteriet (per 1. januar 2016)

Strukturkriteriet beskriv gjennomsnittleg reiseavstand per innbyggjar (i km) i ein kommune for å nå 5 000 personar uavhengig av kommunegrensa.

Strukturkriteriet er eit mål på busettingsmønsteret i kommunen og områdene rundt, og seier noko om avstandar og spredtbygdhet i regionen. Formålet med kriteriet er å måle reiselengde uavhengig av kommunestørrelse og kommunegrensar, til forskjell frå dei tradisjonelle busettingskriteria som er avgrensa innan kommunen.

Kriteriet blir berekna ved å ta utgangspunkt i grunnkretsane i kvar kommune, og befolkningstygdepunktet innan kvar grunnkrets (på same måte som for dei andre busettingskriteria inntektssystemet, sone- og nabokriteriet).

Ein grunnkrets er den minste geografiske eininga SSB brukar til å lage kommunestatistikk. Alle kommunar består av fleire grunnkretsar, og ingen grunnkretsar strekk seg utover meir enn ein kommune. Totalt er landet delt inn i om lag 14 000 grunnkretsar. For kvar grunnkrets er det berekna eit befolkningstygdepunkt i kretsen, ut frå koordinatane for bebodde adresser i grunnkretsen. For innbyggjarane i kvar grunnkrets blir det deretter berekna minste

reiseavstand for å nå 5 000 personer, ut frå befolkningstyngdepunktet i kretsen. I utrekninga blir det og nytta informasjon om veg- og rutenettet, slik at det blir lagt inn ein korreksjonsfaktor (høgare verdiar) viss ein for eksempel er avhengig av ferge for å nå 5 000 personar.

Kolonne 12 – Gradert basiskriterium 2017

Frå og med 2017 blir det innført ein ny modell for kompensasjonen for smådriftsulemper på kommunenivå i utgiftsutjamninga i inntektssystemet. I motsetning til tidlegare blir denne kompensasjonen differensiert mellom kommunane, ut frå graden av smådriftsulemper. Graden av frivillighet blir rekna ut basert på kommunane sin verdi på strukturkriteriet (vist i kolonne 11). Ved hjelp av strukturkriteriet blir basiskriteriet i utgiftsutjamninga gradert, slik at kompensasjonen for smådriftsulemper blir differensiert mellom kommunar med frivillige og ufrivillige smådriftsulemper.

Kommunar med ein verdi på strukturkriteriet over den øvre grenseverdien får fortsatt fullt basistilskot som i dag, medan kommunar med reiselengde under denne grenseverdien får ein gradvis reduksjon i basiskriteriet og kompensasjon for smådriftsulemper på kommunenivå. Alle kommunar er sikra eit halvt basistilskot, slik at minimumsverdien på det graderte basiskriteriet er 0,5.

Den øvre grenseverdien er lik gjennomsnittleg reiseavstand for å nå 5 000 innbyggjarar for kommunar med under 5 000 innbyggjarar. Berekna på strukturkriteriet i 2016 er denne grenseverdien 25,5 km.

Kommunen sin verdi på basiskriteriet trappast gradvis (lineært) ned mellom den øvste grenseverdien, som gir ein verdi på basiskriteriet lik 1, og minsteverdien på 0,5. Alle kommunar får dermed ein verdi på det graderte basiskriteriet mellom 0,5 og 1, avhengig av kommunen sin verdi på strukturkriteriet. Verdien på gradert basiskriterium er vist i kolonne 12.

Kolonne 13 – Reiseavstand innan sone (per 1. januar 2016)

Reiseavstand innan sone (i km) per 1. januar 2016. Reiseavstand blir berekna for alle innbyggjarane i sonen til sonesenteret, summert for alle innbyggjarane i sonen. Ein sone er eit geografisk samanhengande område som er sett saman av grunnkretsar. Sjå St.prp. nr. 62 (1999–2000) *Om kommuneøkonomien 2001 mv.* for nærare omtale av kriteriet. Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 14 – Reiseavstand innan sone (snitt 2014–2016)

I utrekninga av soneindeksen blir det nytta eit gjennomsnitt for dei siste tre åra av kriteriet reiseavstand innan sone. For berekninga av rammetilskotet i 2017 blir gjennomsnittet for åra 2014, 2015 og 2016 nytta. Sjå Grønt hefte 2015 og Grønt hefte 2016 for tal på reiseavstand innan sone per 1.1.2014 og 1.1.2015.

For kommunane 0704 Tønsberg og 0710 Sandefjord er det kriterieverdien for 2016 som er lagt til grunn for berekninga av rammetilskotet, og ikkje et gjennomsnitt for 2014–2016.

Kolonne 15 – Reiseavstand til næraste nabokrets (per 1. januar 2016)

Reiseavstand til nabokrets (i km) per 1. januar 2016. Berekna avstand for innbyggjarane i grunnkretsen, frå senter i eigen grunnkrets til senter i næraste nabogrunnkrets innanfor same sone, summert for alle innbyggjarane i kommunen. Sjå St.prp. nr. 62 (1999–2000) *Om kommuneøkonomien 2001 mv.* for nærare omtale av kriteriet. Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 16 – Reiseavstand til næraste nabokrets (snitt 2013–2015)

I utrekninga av naboindeksen blir det nytta eit gjennomsnitt for dei siste tre åra av kriteriet reiseavstand til næraste nabokrets. For berekninga av rammetilskotet i 2016 blir gjennomsnittet for åra 2013, 2014 og 2015 nytta. Sjå Grønt hefte 2014 og Grønt hefte 2015 for tal på reiseavstand til næraste nabokrets per 1.1.2013 og 1.1.2014.

For kommunane 0704 Tønsberg og 0710 Sandefjord er det kriterieverdien for 2016 som er lagt til grunn for berekninga av rammetilskotet, og ikkje et gjennomsnitt for 2014–2016.

Kolonne 17 – Innvandrarar 6–15 år, utanom Skandinavia

Innvandrarar 6–15 år frå land utanom Skandinavia per 1. januar 2016. Innvandrarar er personar som er fødte i utlandet av to utanlandsfødte foreldre, og som på eit tidspunkt har innvandra til Noreg. Statistikk frå SSB.

Kolonne 18 - Personar med psykisk utviklingshemming 16 år og eldre

Personar med psykisk utviklingshemming 16 år og eldre per 1. januar 2016. Kolonnen omfattar innbyggjarar i alderen 16 år eller eldre med psykisk utviklingshemming som per 1.1.2016 har vedtak om tenester etter helse- og omsorgstenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6, under dette også § 3-8 (sjå rundskriv IS-3/2016 frå Helsedirektoratet for nærare omtale).

Tal rapporterte inn frå kommunane til Helsedirektoratet. Tala inkluderer ikkje personar med psykisk utviklingshemming som bur i vertskommuneinstitusjonar.

Kolonne 19 – Ikkje-gifte 67 år og over

Ikkje-gifte 67 år og eldre per 1. januar 2016. Definisjon av ikkje-gift: aldri tidlegare gift, skilt, separert (inklusive skilt, separert, gjenlevande partner), enker og enkemenn. Statistikk frå SSB.

Kolonne 20 – Alders- og kjønnsstandardisert dødelegheit

Alders- og kjønnsstandardisert dødelegheit for heile befolkninga, gjennomsnitt for åra 2011–2015. Standardiseringa skjer ved at det for kvar kommune blir berekna spesifikke ratar for kvart av kjønna og 18 aldersgrupper, som blir multiplisert med talet på personar i kvar av desse persongruppene i ein *standardbefolkning*. Summen av dette er det talet på døde ei slik befolkning ville hatt som årleg gjennomsnitt dersom dødelegheitsmønsteret hadde vore det same som i perioden 2011–2015. Når dette blir dividert med det totale folketalet i den same standardbefolkninga, oppnår ein standardisert summarisk rate. Ratane er gjevne som døde per 100 000. Desse spesifikke kommunale ratane blir så multipliserte med den gjennomsnittlege folkemengda i kommunane for same periode.

Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 21 – Uførepensjonistar 18–49 år

Talet på uførepensjonistar 18–49 år i kommunen per desember 2015. Tal frå SSB. I tråd med praksisen til SSB blir ikkje verdiar under 3 publiserte. I berekninga av rammetilskotet blir verdien 2 lagt til grunn i slike tilfelle.

Kolonne 22 - Flyktningar

Personar med flyktningbakgrunn per 1. januar 2016 som har budd 6–30 år i Noreg. Omgrepet "Person med flyktningbakgrunn" blir her brukt om personar som har kome til Noreg av fluktgrunnar, og omfattar òg familie innvandra til desse. Òg dei som opphavleg kom av andre grunnar, men som seinare har fått ei flyktningtillating, er talde med. Med fluktgrunner meiner ein at vedkommande har fått vern i Noreg, utan omsyn til om personen har fått flyktningstatus etter Genèvekonvensjonen.

Barn som personar med flyktningbakgrunn har fått etter at dei kom til Noreg, er ikkje rekna med. Statistikk frå SSB. I tråd med praksisen til SSB blir ikkje verdiar under 3 publiserte. I berekninga av rammetilskotet blir verdien 1,5 lagt til grunn i slike tilfelle.

Kolonne 23 – Skilte og separerte 16–59 år

Skilte og separerte 16–59 år per 1. januar 2016. Statistikk frå SSB.

Kolonne 24 – Arbeidsledige 16 – 59 år

Arbeidsledige 16–59 år. Som grunnlag for kriteriet blir det nytta eit gjennomsnitt for registrerte arbeidsledige under 60 år i 2015. Statistikk frå SSB.

SSB koplar gjennomsnittlege tal for arbeidslause i 2015 med innbyggjarar per 1.1.2016. Nokon av dei som var registret arbeidslaus i løpet av året får dimed ikkje ein heimkommune. Dette skyldast inn- og utflytting mellom kommunar/land og dødsfall.

Kolonne 25 – Opphopingsindeks

Opphopingsindeksen består av kriteria skilte og separerte (kol.23), arbeidsledige (kol.24), personar med låg inntekt (kol.20) og innbyggjartal per 1. januar 2016 (kol.1). Opphopingsindeksen blir berekna på følgjande måte for kvar kommune:

Tal på skilte/separerte * tal på arbeidsledige * tal på pers. med låg inntekt

Tal på innbyggjarar * tal på innbyggjarar

Kolonne 26 – Aleinebuande 30-66 år

Aleinebuande 30-66 år i einfamiliehusholdningar, per 1.1.2015. Kilde: SSB.

Kolonne 27 – Barn 0–15 år med einsleg forsørgjar

Barn 0–15 år med einsleg forsørgjar per desember 2015. Einslege forsørgjarar blir berekna på grunnlag av mottakarar av barnetrygd med utvida stønad. Tal frå NAV. I tråd med praksisen til NAV blir ikkje verdiar under 3 publiserte. I berekninga av rammetilskotet blir verdien 2 lagt til grunn i slike tilfelle.

Kolonne 28 – Personar med låg inntekt

Personar med låg inntekt i 2014. Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Kriteriet inngår òg i opphopingsindeksen, som består av kriteria skilte/separerte, arbeidsledige og personar med låg inntekt.

For å berekne talet på personar med låg inntekt i kvar kommune, tek ein utgangspunkt i hushaldsstatistikk for inntekt etter skatt eksklusive sosialhjelp. Det er nytta regionspesifikke låginntektsgrenser for å ta omsyn til at bustadprisane og dei økonomiske kostnadene ved å ta del i samfunnslivet er avhengig av bustad. Personar med låg inntekt er definerte som personar med inntekt som er lågare enn halvparten av medianinntekta i dei ulike regionane. Studentar og personar med høg formue er haldne utanom. Kriteriet er nærare omtalt i rapporten *Sammenligning av simultane og partielle analyser av kommunenes økonomiske atferd* (Langørgen m.fl. (2005)).

Kolonne 29 – Innbyggjarar 1 år per 1. juli 2016

Statistikk frå SSB, utarbeidd for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Kolonne 30 – Barn 1 år med kontantstøtte etter full sats

Barn 1 år i kommunen med kontantstøtte etter full sats. Gjennomsnitt for 2015. Statistikk frå NAV. Barn med kontantstøtte inngår i kriteriet barn 1 år utan kontantstøtte (kol. 32).

Kolonne 31 – Barn 1 år med kontantstøtte etter redusert sats

Barn 1 år i kommunen med kontantstøtte etter redusert sats. Gjennomsnitt for 2015. Statistikk frå NAV. Barn med kontantstøtte etter redusert sats inngår i kriteriet barn 1 år utan kontantstøtte (kol. 32) med halv vekt.

Kolonne 32 – Barn 1 år utan kontantstøtte

Kriteriet blir berekna som barn 1 år i kommunen per 1. juli 2016 (kol. 29), minus talet på barn med kontantstøtte etter full sats (kol. 30) og barn med kontantstøtte etter redusert sats (kol. 31). Barn med redusert kontantstøtte inngår i kriteriet med halv vekt.

Kolonne 33 – Innbyggjarar med høgare utdanning

Innbyggjarar 16 år og over med universitets- og høgskuleutdanning, per 1.oktober 2015. Statistikk frå SSB. SSB manglar opplysning om utdanningsnivå for mange innvandrarak. Frå og med 2014 inneheld tal for utdanningsnivå berekna verdiar for denne gruppa.

Kolonne 34 – Elevar i statlege og private skular, grunnskule

Elevar i statlege og private grunnskular, vanleg undervisning, elevtal per 1. oktober 2015. Statistikk frå Kunnskapsdepartementet/Utdanningsdirektoratet.

Kolonne 35 – Elevar med opphald, grunnskule

Elevar ved statlege spesialskular og private skular for funksjonshemma som er innlosjert på skulen, elevtal per 1. oktober 2015. Statistikk frå Kunnskapsdepartementet/ Utdanningsdirektoratet.

Kolonne 36 – Elevar ved spesialskular, grunnskule

Elevar ved statlege spesialskular og private skular for funksjonshemma, elevtal per 1. oktober 2015. Statistikk frå Kunnskapsdepartementet/ Utdanningsdirektoratet.

Kolonne 37–39 – Landbrukskriteriet

Landbrukskriteriet består av tre underliggjande kriterium: talet på jordbruksbedrifter (kol. 37) med 67,9 pst. vekt, talet på landbrukseigedomar (kol. 38) med 27,3 pst. vekt og det totale arealet i kommunen (kol. 39) med 4,47 pst. vekt. Desse tre kriteria er viste som tre kolonnar i tabell F.

I tabell E er desse tre kriteria vekta saman til eitt landbrukskriterium. Landbrukskriteriet blir berekna på følgjande måte for kvar kommune:

$$\frac{\text{Tal på jordbr.bedr. i kom. X} * 0,6790}{\text{Tal på jordbr.bedr. i landet}} + \frac{\text{Tal på landbr.eiged. i kom. X} * 0,2763}{\text{Tal på landbr.eiged. i landet}} + \frac{\text{Areal i kom. X} * 0,0447}{\text{Areal i landet}}$$

- Kol. 37: Talet på jordbruksbedrifter i 2015 omfattar søkjarar av produksjonstilskot i jordbruket per 31.7.2015 og med tillegg for einingar som ikkje søker tilskot. Statistikk frå SSB.
- Kol. 38: Talet på landbrukseigedomar i 2015 er landbrukseigedomar i Landbruksregisteret per desember 2015. Omfattar alle landbrukseigedomar med minst 5 dekar jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal. Statistikk frå SSB.
- Kol. 39: Det totale arealet i kommunane omfattar landareal og ferskvatn, målt i km². Tal per 1.1.2016, kjelde: Digitalt kartverk for Norge/Statens kartverk.

Kolonne 40 – Skatt i pst. av landsgjennomsnittet i 2015

Skatteinntekter per innbyggjar i kommunen, i prosent av landsgjennomsnittet for skatteinntekter per innbyggjar i 2015.